

LAUSUNTO

14.1.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: VN/12277/2021

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Yleisinä huomioina Eläinlääkäriliitto esittää seuraavaa:

Lakiluonnoksessa on useita eläinten hyvinvointia nykyisestä parantavia ehdotuksia. Edellisellä lausuntokierroksella olleeseen lakiluonnokseen verrattuna tähän luonnokseen on tehty useita kannatettavia muutoksia. Esimerkiksi uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen kieltö sekä vaatimus jatkuvasta vedensaannista ovat erittäin tervetulleita uudistuksia. Perustelujen mukaan tavoiteltiin maailman parasta eläinsuojelulakia. Sellainen tämäkään luonnos ei kuitenkaan valitettavasti ole. Siirtymä eläinsuojelusta eläinten hyvinvointiin tulisi näkyä selkeämmin lain vaatimuksissa, jotta voidaan puhua eläinten hyvinvointilaista. Erityisesti tuotantoeläinten osalta lakiluonnoksessa taloudelliset seikat menevät yhä eläinten hyvinvoinnin edelle. Eläinten hyvinvointilain kanssa eletään seuraavat kymmenet vuodet, joten senkin takia lain muutoksien olisi toivonut olevan nykyistä kunnianhimoisempia. Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä, että eläinten hyvinvoinnista tehtävien tutkimusten tuloksia hyödynnetään jatkuvasti ja lainsäädäntöä päivitetään tarpeen mukaan. Eläinten hyvinvointia ei tule jättää vain nyt säädettävän lain varaan seuraaviksi vuosikymmeniksi.

Varsinkin tuotantoeläinten pidon osalta lakiluonnoksessa on vieläkin merkittäviä puutteita. Esimerkiksi liikunnan osalta on tehty kompromisseja. Lakiluonnoksen mahdollistama tuotantoeläinten pito on myös ristiriidassa pitopaikalle asetettujen vaatimusten kanssa. Lakiluonnoksen mukaan parsinavettojen ja porsimishäkkien käyttö olisi edelleen sallittua niiden käyttöiän loppuun. Eläinten hyvinvoinnin parantamisen kannalta on tärkeää, että eläinten liikkumista voimakkaasti rajoittavista ratkaisuksista luovutaan kokonaan riittävän pitkän siirtymäajan kuluessa, eikä niitä voida esimerkiksi peruskorjauksin ylläpitää pitkään. Siirtymäajaksi parsinavetoiden lehmille ja hiehoille tulee säätää ympärivuotinen jaloittelumahdollisuus laidunnuksen lisäksi. Myös pihattolehmille ja hiehoille tulee säätää ulkojaloittelumahdollisuus. Liikkumismahdollisuuksien lisääminen ja parsinavetoista luopuminen parantaa lehmien terveyttä ja pidentää siten niiden käyttöikä ja kestävyttä. Tämä johtaa eläinten hyvinvoinnin paranemiseen. Samalla se myös minimoii tuotannon ilmastomuutoksen kannalta haitallisia vaikutuksia, kun eläinyksilöiden vaihtuvuus vähenee ja uusia eläimiä joudutaan kasvattamaan vähemmän.

Emakoiden tiineytshäkkien kieltäminen määräajan kuluessa on tervetullut uudistus, mutta ehdotettu määräaika on liian pitkä. Uusien porsimishäkkien rakentamisen kiellon lisäksi porsimishäkkien käyttö tulisi kieltää kokonaan esimerkiksi 20 vuoden määräajan kuluessa, sillä mikään porsimishäkkiratkaisu ei takaa emakoiden hyvinvointia, kun ne eivät voi kääntyä ja tehdä kunnolla pesää porsimisen yhteydessä. Kipua aiheuttavien toimenpiteiden osalta porsaiden kastraatiosta tulisi luopua määräajan kuluessa kokonaan. On hyvä asia, että asiaa selvitetään. Selvityksen valmistuttua sen tuloksen tulee myös vaikuttaa lopulliseen lakiin.

Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan nykytuotoinen turkistarhaus ei voi olla hyväksyttävää uuden eläinten hyvinvointilain nojalla. Asetuksella tulee säätää esimerkiksi siitoskettujen häkkikokoa merkittävästi suuremmaksi ja häkkien on oltava monimuotoisia ja virikkeellisiä.

Lakiluonnos on rakenteeltaan ja kirjoitusasultaan sekava verrattuna nykyiseen eläinsuojelulakiin ja -asetukseen. Eläinlääkäriliitto kannattaa SEY:n ehdottamaa muutosta lain rakenteeseen. SEY ehdottaa, että ”nykyisen 6 § jälkeen alkaa 3 luku Eläinten pitopaikka, tätä seuraisi 4 luku Eläinten hoito, 5 luku Eläinten kohtelu, 6 luku Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa, 7 luku Luonnonvaraiset eläimet ja 8 luku Löytöeläimet. Nykyiset pykälät 8 §, 9 §, 10 § siirtyisivät luvun 4 Eläinten hoito loppuun, pykälä 25 § siirtyisi 5 luku Eläinten kohtelu alle ja nykyiset pykälät 7 § ja 11 § siirtyisivät uuden luvun 6 alle. 7 lukuun ja 8 lukuun koottaisiin asianmukaiset pykälät. Näin rakennettu laki tukisi parhaalla mahdollisella tavalla keskeisimpien viranomaisten valvonta- ja ratkaisutoimintaa sekä tarjoaisi parhaat mahdolliset välineet myös esitutkintaviranomaisille, syyttäjille ja rikosasioita käsitteleville tuomioistuimille.” SEY esittää ehdottamansa lain rakenteen luettelona lausuntonsa liitteessä.

Pykäläteksteissä puhutaan välillä pelkästä "virastosta", jolloin voi olla tulkinnanvaraista, tarkoitetaanko tällä aluehallintovirastoa vai Ruokavirastoa.

Luonnoksessa tulisi kiinnittää huomiota laajemmin myös muihin kipua aiheuttaviin toimenpiteisiin ja niiden suorittajan pätevyyteen. Esimerkiksi hevosten hammashoitojen tekeminen tulisi rajata vain eläinlääkäriskolokoulutuksella tehtäväksi. Kipua tuottavia toimenpiteitä tulisi ensisijaisesti välttää kokonaan ja tehdä vain, jos se on välttämätöntä.

Eläinjalostuksesta säädetään luonnoksessa nykyistä tarkemmin, mikä on hyvä asia. Eläinlääkäriliitto huomauttaa, että laki kaipaa rinnalleen kipeästi myös jalostusta tarkemmin säätelevää asetusta sekä soveltamisohjetta samanaikaisesti lain voimaantullessa, jotta valvonta olisi alusta alkaen yhdenmukaista.

Eläinkilpailuja käsitellään useissa pykälissä. Lakiluonnos heikentäisi kilpailueläinlääkärin asemaa merkittävästi nykyisestä ja kilpailun keskeyttämisestä on tulossa huomattavan monimutkainen prosessi. Eläinten hyvinvoinnille korkeamman riskin aiheuttavissa kilpailuissa tulisi olla viranomaisena toimiva kilpailueläinlääkäri, jolla on todelliset mahdollisuudet puuttua eläinten hyvinvoinnin vaarantavaan toimintaan kilpailun yhteydessä.

Lakiluonnos ei mahdollista hoitoon toimitetun eläimen myymistä, luovutusta tai lopetusta omistajaa kuulematta edes sellaisissa tilanteissa, joissa omistaja selvästi välttelee viranomaista ja on ns. hylännyt eläimensä siten, että se on jäänyt viranomaisen, hoitolan tai yksityishenkilön hoitoon. Tällöin viranomaisen järjestämä eläimen hoitoaika pitkittyy helposti viikoiksi ja siitä syntyvät kustannukset voivat nousta merkittäviksi, kun omistajaa yritetään ensin tavoitella kuulemista varten ja sitten toteutetaan virallinen kuulemismenettely. Tällaisessa tilanteessa eläin tulisi voida myydä tai lopettaa, jos omistajaa ei kohtuullisella yrittämisellä tavoiteta 2-3 vuorokaudessa ja on ilmeistä, että hän ei halua eläintä takaisin tai kykene siitä huolehtimaan.

Valvonnan kohteiden oikeusturvan kannalta on huolestuttavaa, että muutoksenhakuoikeus väliaikaisiksi katsottavista päätöksistä poistuu. Käytännössä väliaikaisetkin päätökset voivat vaikuttaa merkittävästi yksilön oikeuksiin. Usein väliaikaiseksi tarkoitettu päätös saattaa jäädä voimaan pitkäksikin aikaa ja siitä aiheutuvat kustannukset olla korkeita. Eläinlääkäriliitto katsoo, että myös väliaikaisiksi katsottuihin päätöksiin tulisi voida hakea muutosta.

Pykäläkohtaiset huomiot:

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Eläinlääkäriliitto esittää, että lain tarkoituksiksi kirjattaisiin myös eläinten hyvinvoinnin turvaaminen seuraavasti: "Tämän lain tarkoituksena on edistää ja turvata eläinten hyvinvointia..." Eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja suojele parhaalla mahdollisella tavalla hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta ei ole riittävän vahva perusta tavoitellulle maailman parhaalle eläinsuojelulaille.

2 § Soveltamisala

On hyvä, että laki koskee kaikkia eläimiä.

3 § Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpano ja 4 § Suhde muuhun lainsäädäntöön

Ei lausuttavaa

5 § Määritelmät

Ei lausuttavaa

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 § Yleiset periaatteet

Yleiset periaatteet on luonnoksessa muotoiltu hyvin. Perusteluissa olisi hyvä kuitenkin todeta, että eläimen hylkäämiseä voidaan pitää myös sitä, jos se hylätään jättämällä hoitovastuu toiselle henkilölle sovittua pidemmäksi aikaa. Hylkäämistä on myös se, jos eläin jätetään esimerkiksi lemmikkihoitolaan tai vuokratallille hoitoon, sitä ei haeta ja maksut jätetään suorittamatta.

7 § Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Sellaisen luonnonvaraisen loukkaantuneen eläimen, joka on kohtuudella tavoitettavissa ja jota ei voida tuoda eläinlääkärin vastaanotolle, auttaminen tai lopettaminen tulisi säätää jonkun vastuulle.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset, 9 § Eläinlajilistojen muuttaminen ja 10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Ei lausuttavaa

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

Pykälän ensimmäisen momentin mukaan 16 vuotta nuorempi lapsi ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Toisen momentin mukaan alle 15-vuotiaan lapsen huoltajilla on vastuu varmistaa, ettei lapsi kohtele eläintä 13 §:ssä kielletyllä tavalla. Pykälästä jää epäselväksi, kuka on vastuussa 15-vuotiaan eläimistä. Tämä tulisi selittää ainakin perusteluissa. Pykälässä ei mainita mitään siitäkään, kuka on vastuussa yli 18-vuotiaiden vajaavalttaisten henkilöiden eläimistä.

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Ei lausuttavaa

3 luku Eläinten kohtelu

13 § Kielletty kohtelu

Pykälätekstiin tulisi lisätä seuraava kohta: "Eläintä ei saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä." Tämä kohta on nykyisen eläinsuojeluasetuksen 12 §:ssä, mutta nyt ehdotetussa luonnoksessa se mainitaan vain esitöissä.

Ensimmäisen momentin pykälätekstistä näyttäisi puuttuvan viimeinen sana, esim. "tavalla".

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Lauseen muotoilu on turhan vaikeaselkoinen ja se tulee muotoilla niin, että kansalaiset sen ymmärtävät.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Ensimmäisessä pykälässä mainittujen toimenpiteiden tulisi olla myös eläinlääketieteellisesti perusteltuja. Lause voitaisiin muotoilla esimerkiksi näin: ”Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta eläinlääketieteellisin syin perusteltua.”

Eläimen ihon käsitteleminen ärsyttävillä kemiallisilla aineilla (ns. bliistraus, engl. blistering) ja hevosen jännevammojen hoito kuumalla raudalla polttamalla ns. kuumapoltto (engl. pin firing, line firing, thermocautery) ja kuumapoltolla merkitseminen tulisi olla kiellettyjä toimenpiteitä. Näiden tehosta ei ole tieteellistä näyttöä ja ne aiheuttavat tarpeetonta kipua. Näiden käyttö on kielletty mm. Uuden-Seelannin eläinsuojelulaissa vuonna 1999.

Porsaiden hampaiden katkaisu tulee lisätä kiellettyihin toimenpiteisiin. Käsittely aiheuttaa porsaille kipua ja saattaa johtaa hammasytimen infektoihin, hammasjuuripaiseisiin ja murtumiin.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

On tärkeää, että sekä määrällisesti että ajallisesti riittävä kivunlievitys on edellytys kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Toiseen momenttiin tulisi lisätä vaatimus riittävästä kivunlievityksestä. Hetkellisen ja lievän kivun määritelmän tulee olla tiukka.

Kirurgisesta kastraatiosta tulisi sioilla luopua siirtymäajan puitteissa, tulehduskipulääke ei yksin ole riittävä kivunlievitys kastraation yhteydessä vaan tarvittaisiin lisäksi puudutus. Kaikkien eläinlajien kastraatiokipua tulisi lievittää asianmukaisesti.

Tulisi myös määritellä esimerkein, milloin kivuliaan toimenpiteen suorittaminen ei siedä viivytystä ja se olisi tehtävissä ilman kivunlievitystä. Tällaisen poikkeuksen soveltaminen tulee rajata hyvin harvinaiseksi poikkeukseksi.

Toimenpiteen suorittajana eläinlääkäri tai muu riittävän koulutuksen omaava henkilö rinnastetaan toisiinsa, ja olisi selvemmin eroteltava, milloin toimenpiteen tekijällä on oltava eläinlääkärin koulutus.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Ei lausuttavaa

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Häiriökäyttäytymisen estämiseen tarkoitettujen välineiden, kuten hevosen imppauspanta, olisi syytä sisällyttää kiellettyjen välineiden listaan. Häiriökäyttäytymisen estäminen ei kuitenkaan poista käyttäytymisen taustalla olevaa tarvetta, ja eläin turhautuu, kun sen häiriökäyttäytyminen estyy. Esimerkiksi imppaaminen eli hevosen ilman nieleminen (puunpureminen) on hevosen stereotyyppistä käyttäytymistä. Stereotyyppistä käyttäytymistä ei eläimillä esiinny luonnossa, vaan ne ovat seurausta siitä, että eläin ei pysty toteuttamaan luonnollisia käyttäytymistarpeitaan, joita hevosella esimerkiksi ovat ruuan etsimisen ja syömiseen liittyvä käyttäytyminen, liikkumisen ja sosiaalisen käyttäytymisen tarve. Imppaamiselle altistavat käyttäytymistarpeiden estymisen lisäksi geneettinen alttius, varhainen vieroitus ja kipu. Imppaamisella hevonen yrittää helpottaa oloaan ja se tuottaa mielihyvähormoneja. Imppaamisen estäminen osittain estää tämän ja sillä peitetään vain oireita.

19 § Kiellettyjen välineiden ja laitteiden keräily

Ei lausuttavaa

4 luku Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Ei lausuttavaa

21 § Ruokinta ja juotto

Vettä olisi oltava saatavilla kaikille eläimille. Pitomuoto ei yksistään saisi olla riittävä peruste poiketa jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta. Poikkeuksia jatkuvaan vedensaantiin tulisi olla mahdollisimman vähän. Taloudelliset syyt eivät ole riittävä peruste poikkeukselle. Kohta 5 mahdollistaa poikkeuksen, jos sulan veden jatkuva saanti on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Tämä ei saisi tarkoittaa sitä, ettei vettä tarvitse olla tarjolla, jos tästä aiheutuu kustannuksia.

Poikkeukselliset ja vaikeat sääolosuhteet tulisi määritellä tarkemmin. Esimerkiksi perusteluissa tulisi määritellä pakkasraja, jonka jälkeen sääolosuhde on poikkeuksellinen. Suomessa 20 astetta pakkasta ei ole poikkeuksellinen sääolosuhde. Eläinlääkäriliitto katsoo, että jotta sääolosuhteiden takia voidaan poiketa vedensaantivaatimuksesta, tulisi kyseessä todella olla poikkeuksellinen sääolosuhde. Siksi poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet olisi parempi ilmaista.

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Pykälää tulisi selkeyttää. Pykälätekstin tulisi alkaa siitä, että lähtökohtaisesti eläimet olisi tarkastettava kerran päivässä tai tarvittaessa useammin. Tämän jälkeen voitaisiin luetella poikkeukset päivittäiseen tarkastusvelvollisuuteen. Nyt pykälästä ei käy selvästi ilmi, että riittävän usein tarkoittaa vähintään kerran päivässä muuten kuin luetelluissa poikkeustapauksissa.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Pykälätekstiin tulisi lisätä seuraava kohta tai ainakin asiaa tulisi korostaa perusteluissa: Eläimen riittävään kivunlievitykseen asianmukaisin keinoin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

24 § Pakkosyötön ja -juoton kieltö

Ei lausuttavaa.

25 § Eläinjalostus

Valvonnan kannalta on ehdottomasti tarpeen, että tarkempi asetus eläinjalostuksesta tulee voimaan samanaikaisesti lain kanssa tai ainakin mahdollisimman pian.

Lisäksi tulisi harkita, että asetuksella säädettäisiin aikaisimman sallitun astutusiän lisäksi myöhäisimmästä sallitusta astutusiästä.

Eläinjalostuksen valvomiseksi eläinlääkäriammattin harjoittamislakiin ollaan lisäämässä eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia tehdyistä toimenpiteistä. Ilmoittaminen tulisi tehdä eläinlääkärille mahdollisimman helpoksi esim. eläinlääkintäohjelmistojen rajapinnan kautta. Myös hevosten osteokondroosin takia tehtyihin toimenpiteisiin liittyviä tietoja tulisi alkaa kerätä tulevaisuudessa.

Pykälässä olisi kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinojen käyttöä astumistilanteessa.

26 § Löytöeläimet

Löytöeläimille ehdotetaan tarjottavan ensiapu ja muu kohtuullinen hoito sairauden tai vamman hoitamiseksi. Perusteluissa on todettu murtuman lastoittamisen olevan tällainen hoito, kun taas kirurgista murtuman korjausta ei voida edellyttää. Eläinlääketieteen kaiken aikaa kehittyessä kaivataan lisää kohtuullisen määrittelyä. Kohtuullinen voidaan käsittää monin tavoin. Tulisi esimerkiksi todeta, että kohtuullista ei ole edellyttää pahasti vahingoittuneen eläimen tehohoitoa ennen omistajan tavoittamista, vaikka siihen olisikin mahdollisuus, vaan eläin voidaan eläinsuojelullisista syistä lopettaa. On kohtuutonta, että eläimelle annetaan vain ensiapua, mutta se voidaan lopettaa vasta 15 vuorokauden kuluttua. Lopetuksen pitäisi olla mahdollista, jos eläintä ei saada kohtuullisin kustannuksin riittävän kivuttomaksi.

Syntyvistä kustannuksista huolimatta löytöeläinten kuljetusvelvollisuudesta tulisi säätää laissa.

27 § Ulkopuolinen palveluntuottaja löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisessä

Ei lausuttavaa

28, 29, 30, 31 §

Ei lausuttavaa

32 § Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito

Kohtaan tulisi lisätä velvollisuus pitää kuolleiden eläinten lukumäärien lisäksi kirjaa erikseen myös lopetettujen eläinten määrästä. Vähintään perusteluissa tulisi selventää tarkoitetaanko kuolleilla vain itsestään kuolleita vai myös lopetettuja eläimiä.

5 luku Eläinten pitopaikka

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Ei lausuttavaa

34 § Pitopaikan turvallisuus

Ei lausuttavaa

35 § Pitopaikan olosuhteet

Ensimmäisen momentin lisäys siitä, että eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisään, mikäli ulkona ei ole riittävää suojaa epäsuotuisia sääoloja vastaan, on kannatettava.

Nykyisen eläinsuojeluasetuksen 2 §:n kaltainen vaatimus riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia tulisi lisätä pitopaikan olosuhteiden vaatimuksiin.

36 § Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Ei lausuttavaa.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pysyvän pitopaikan vaatimukset ovat hyviä, mutta valitettavasti ne osittain vesitetään poikkeusmahdollisuuksilla.

Sopivan lepopaikan tulisi olla kiinteäpohjainen, eikä pelkkä verkko- tai ritiläpohja siten ole riittävä. Lisäksi lepopaikan on oltava tarvittaessa myös kuivitettu tai muulla tavalla pehmeä.

Kaikista liikkumisen estävistä pitomuodoista kuten parsinavetoista ja porsitushäkeistä tulee luopua kokonaan siirtymäajoilla. Lisäksi parsinavetoissa pidettävillä lehmille ja hiehoille tulee säätää täksi siirtymäajaksi ympärivuotinen jaloittelupakko laidunnuspakon lisäksi.

Nykytuotoinen turkistarhaus ei voi täyttää pysyvän pitopaikan vaatimuksia, vaan asetuksella on säädettävä siitosketuille merkittävästi nykyisiä suuremmat tilavaatimukset. Lisäksi häkkien tulee olla nykyistä monimuotoisemmat ja virikkeellisemmät.

Pykälään tulee lisätä vaatimus siitä, että laumassa luontaisesti eläviä sorkka- ja kavioeläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimellä tulee olla vähintään näköyhteys toiseen saman lajin eläimeen. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa ilman eläinlääketieteellistä syytä.

38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Välttämättömät tilat ja välineet on terminä tulkinnanvarainen ja onkin toivottavaa, että asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä sillä tarkoitetaan. Tila vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten tulee olla, joten tekstistä tulisi poistaa sana tarvittaessa.

6 luku Eläinten tuonti ja luovutus

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

Kaksi kuukautta tuonnista on liian lyhyt aika, jotta pentutehtailuun voitaisiin puuttua tehokkaasti. Parempi olisi esimerkiksi vaatimus, ettei pentua saisi tuoda, jos tarkoituksena on myydä tai luovuttaa se alle puolen vuoden iässä. Pykälään tulisi lisätä myös muu luovuttaminen kuin myynti, sillä rahan siirtyminen ostajalta myyjälle on joskus vaikea todeta. Käytännössä voi käydä myös niin, että raha siirtyy myyjälle vasta kahden kuukauden kuluttua tuonnista, mutta pentu luovutetaan heti.

40 § Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

Vaatimusten tulisi koskea myös muita luovutusilmoituksia. Valvonnassa on ilmennyt, ettei ilmoituksista aina selvästi selviä, että kyseessä on eläimen myynti. Tämä ilmaistaan kiertoteitse ja vasta puhelimesta kerrotaan eläimen olevan myynnissä sekä sen hinta.

Perusteluissa tulisi tarkentaa kuinka tarkasti sijaintipaikka tulee ilmoittaa. Lisäksi tulisi säätää, että myyjällä tarkoitetaan lähtökohtaisesti eläinten omistajaa. Jos myyjänä on joku muu kuin omistaja, tulee myös omistajan nimi mainita.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Ei lausuttavaa.

42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

Määräys siitä, ettei alle 16-vuotiaalle saa pysyvästi luovuttaa eläintä ilman huoltajan suostumusta, on erittäin kannatettava.

7 luku Eläinkilpailut ja -näyttelyt

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä

Elävän syötin käyttö eläinkilpailuissa tulee olla kielletty. Esimerkiksi luolakokeet ja näihin harjoittelu elävää kettua käyttäen ovat ketulle äärimmäisen stressaavia tilanteita.

Myös rekikoirat rasittuvat äärimmilleen työssään. Rekikoiratoiminta on vain toisinaan kilpailuluonteista, mutta koirien käyttö matkailuelinkeinossa aiheuttaa niille sesongin aikana äärimmäistä rasitusta. Rekikoirien käyttöön tulisi säädöstasolla kiinnittää myös huomiota.

44 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjän pätevyys

Ei lausuttavaa

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Myös eläinnäyttelyissä tulisi olla paikalla näyttelyeläinlääkäri. Tarve näyttelyeläinlääkärille korostuu sitä mukaa mitä suurempi näyttely on kyseessä. Eläinlääkäriin tehtäviä näyttelyissä ovat muun muassa toimet eläintautien leviämisen estämiseksi, eläinten tuontisäädösten täyttymisen varmistaminen sekä eläinten tarvitseman ensiavun antaminen.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Ilmoituksenvaraisuudesta olisi annettava tarkempaa ohjeistusta perusteluissa. On tarkemmin määriteltävä, milloin ilmoittamisvelvollisuus syntyy ja milloin ei. Perusteluissa on nyt todettu, että velvollisuus voi olla tai sitten ei. On oltava selkeämpää, milloin ilmoitusvelvollisuus tulee sovellettavaksi. Olisi tärkeää, että aluehallintovirasto, jonka alueella kilpailu pidetään, saa tiedon tapahtumasta ja sen ajankohdasta hyvissä ajoin.

On hyvä tarkennus, että pykälässä nyt todettaisiin, että kilpailueläinlääkäri on oltava fyysisesti läsnä. Nykytilanteessa on vallinnut epätietoisuutta siitä, riittääkö, että eläinlääkäri on tavoiteltavissa puhelimitse.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Ilmoituksessa olisi oltava myös kilpailujen ajankohdat. Yleisilmoitus ilman tarkempaa ajankohtaa

on valvonnan kannalta turha. Nykytilanteessa nämä ilmoitukset tulevat lisäksi yleensä hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla valvontaviranomaisille. Tämä tarkoittaa käytännössä, ettei valvontaa siten aina ole järjestettävissä. Ehdotettu lakimuutos ei tuo parannusta nykytilanteeseen.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Ehdotus heikentää kilpailueläinlääkärin asemaa merkittävästi. Ehdotettu omavalvonta ja eläinlääkärin asema kilpailunjärjestäjän avustajana ei riitä takaamaan eläinten hyvinvointia kilpailuissa. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla todellista valtaa esimerkiksi keskeyttää kilpailu tai poistaa eläin kilpailusta. Vain näin kilpailueläinlääkäri voi todellisuudessa tehdä ratkaisuja eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen (palkanmaksajana Ruokavirasto tai AVI), joka valvoo eläinten hyvinvointilain noudattamista. Erilaiset eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määrittellä asetustasolla korkean tai matalan riskin tapahtumiksi. Korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät kilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Korkean riskin tapahtumia olisivat esimerkiksi ravi- ja laukkakilpailut, työhevosten vetokoe, korkeat estekilpailut, matkaratsastuskilpailut ja luolakoirakoheet (jos ne edelleen sallitaan). Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tai -näyttely tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia, eläinlääkärin tulee poistaa eläin kilpailuista. Jos eläimen vointi niin edellyttää, eläinlääkäri voi määrätä eläimen kilpailukieltoon määräajaksi. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin kuuluisi eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta (dopingnäytteet) ja olosuhteista johtuvasta kilpailun perumisesta tai keskeyttämisestä päättäminen.

Ensiavun annon velvoite tulisi poistaa kilpailueläinlääkäriltä tai rajata vain kiireellisiin henkeä uhkaaviin tilanteisiin. Päivystävä kunnaneläinlääkäri voi lähtökohtaisesti hoitaa ensiavun. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin tulisi jättää vain eläinsuojelullinen eutanasia. Vähemmän kiireelliseen ensiapuun kuten pienten haavojen ompeluun käytetty aika on pois kilpailun valvonnasta. Lisäksi toimenpiteiden laskutus saattaa muodostua ongelmaksi eikä kilpailueläinlääkärillä välttämättä ole saatavilla ensiapuun tarvittavia tarvikkeita ja lääkkeitä.

49 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailujen järjestäjän kirjaamisvelvollisuus

Pykälä on ylimitoitettu. Jos johonkin kirjaamiseen halutaan velvoittaa, valvonnan näkökulmasta riittää, että kirjataan poikkeavat tilanteet. Joka tapauksessa on tärkeämpää, että kilpailujen järjestäjä ryhtyy toimenpiteisiin kirjaamisen sijasta. Liian raskas hallinnollinen taakka voi lisätä kiusausta tulkita niin, ettei oma kilpailu kuulu ilmoitettavien joukkoon, etenkin, jos ilmoitusvelvollisuus jää niin epäselväksi kuin luonnoksessa nyt ehdotetaan.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus ja 51 § Eläintarhan eräät tehtävät
Ei lausuttavaa

52 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen, 53 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus ja 54 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen
Ei lausuttavaa

55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Ehdotettu pykälä on hyvä. Nykytilanteessa valvonta on satunnaista ja ilman varsinaista suunnitelmaa (sekä paikallisesti että maanlaajuisesti).

56 § Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Lisäys toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamisesta on hyvä ja kiitämme siitä.

57 § Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Valvonnan kannalta olisi tärkeää, että aluehallintovirastolla ja kunnalla olisi tieto alueen kotieläinpihoista sekä missä ne sijaitsevat. Kotieläinpihan statuksen tulisi selvittää rekisteristä helposti, eikä vain erikseen

etsittäessä lisätiedoista. Selkeästi rekisteristä saatavan tiedon lisäksi toiminnanharjoittaja tulisi velvoittaa pitämään tiedot ajan tasalla.

58 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Toiminnanharjoittajat tulisi velvoittaa pitämään tiedot ajan tasalla.

59 § Broilerikasvattamot

Ei lausuttavaa

60 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Jos luonnonvaraisen eläimen rekisteröimisvelvollisuus tulee lopulliseen lakiin, on näille merkinnöille oltava paikka rekisterissä ja tietojen on siirryttävä niitä tarvitseville kunnille.

Liite 2:

Luovuttaminen pitäisi lisätä kaikkiin määritelmiin myynnin ja välittämisen lisäksi.

Kohdan 2 määrät ovat erittäin suuret. Eläinlääkärien kokemuksen mukaan ongelmia eläinten pidossa alkaa harrastajaomistajilla ilmetä, kun häkkeitä on yli 10. Vastaavasti koiran pidossa alkaa tulla ongelmia, kun samalla omistajalla on yli viisi koiraa. Ongelmia havaitaan mm. puhtaanapidossa, kävelyttämisessä, eläinlääkärihoidon hankkimisessa ja yleisessä keuhkohoidossa. Kymmenen hevosta on sekin erittäin suuri määrä. Häkkien koot vaihtelevat ja yhden häkin eläinmäärä voi vaihdella suuresti. Häkki on siten huonohko yksikkö. Jos häkki halutaan pitää yksikkönä, saisi häkkeitä olla enintään 10. Kaikki kohdan määrät ylittävät selvästi tavanomaisen lemmikkipidon. Lisäksi luvuissa huomioidaan vain aikuisia eläimiä. Eli samalla omistajalla voi lisäksi olla rajoittamaton määrä pentuja.

Valvontaa auttaa merkittävästi se, että viranomaisen tiedossa ovat laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavat tahot. Tällainen eläinten pito ja siinä mahdollisesti esiintyvät ongelmat jäävät muutoin helposti havaitsematta, sillä eläimet ovat yleensä kotirauhan piirissä paikassa, jossa ei juurikaan käy ulkopuolisia. Tämä rajoittaa valvontamahdollisuuksia. Lisäksi tieto voi olla tärkeä myös pelastusviranomaisille. Eläinlääkäriliitto ehdottaa, että kohdan 2 kaikki määrät puolitetaan, eli enintään saisi pitää viisi yli 12 kuukauden ikäistä koiraa, jne. Lisäksi olisi kohdan 1 osalta selvennettävä, mitä tarkoitetaan sillä, että eläin on "itse kasvatettu". Missä asemassa sijoituskoirat esimerkiksi olisivat? Kohdassa 1 c, mihin "muuta" sana viittaa? Nuorempiin kuin yli 12 kuukauden ikäisiin hevoseläimiin? Muihin hevosiin kuin omistajan itse kasvattamiin? Riittäisikö, että kohdassa todetaan: "myy tai välittää yli viisi hevoseläintä"?

61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Ilmoitusvelvollisuuden lisääminen luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa harjoittaville on kannatettava muutos ja selkeä parannus nykytilanteeseen. Kolmannen momentin vaatimus eläimen lopettamisesta, jos sitä ei voida vapauttaa tai sijoittaa eläintarhaan, on erinomainen lisäys.

62 § Ilmoituksenvaraista toimintaa koskevien ilmoitusten sisältö ja 63 § Luettelon pitäminen

Ei lausuttavaa

9 luku Eläinten lopetus

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Perusteluissa tulisi määritellä poronhoitaja nimenomaisesti poronhoitolaissa tarkoitetuksi poronhoitajaksi.

65 § Eläinten teurastus

On erittäin tärkeä ja kannatettava linjaus, että eläin olisi aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista. Eläin tuntee tarpeetonta kipua ja tuskaa, jos tainnutus ennen verenlaskua ei ole asianmukaisesti suoritettu.

Luonnonvaraistenkin eläinten kohdalla tulee edellyttää, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen kuin teurastusta jatketaan. Teurastussääntöjä ei ole syytä olla soveltamatta luonnonvaraisen eläimen kohdalla.

66-70 §

Ei lausuttavaa

10 luku: Viranomaiset

71 § Ruokavirasto

Pykälän toisen momentin 3) kohdasta puuttuu verbi (vastaa, valvoo tms.).

Miksi Ruokaviraston velvollisuus järjestää viranhaltijoille lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta on poistettu? Eläinlääkäriliitto on huolissaan koulutusvelvollisuuden poistumisesta, mikäli sitä ei ole säädetty jollekin toiselle taholle. Koulutukselle on jatkuvaa tarvetta.

Pykälän mukaan Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta teurastamoissa. Lainsäädännössä tulisi todeta eläinlääkärin pätevyyden edellytys hyvinvoinnin valvonnalle, eli että Ruokaviraston edustajana teurastamossa toimii tarkastuseläinlääkäri. Pätevyys tulisi siis määritellä nykytilanteen mukaisesti.

72 § Aluehallintovirasto

Ei lausuttavaa

73 § Tulli

Tullin lisääminen valvontaviranomaiseksi on hyvä muutos.

74 § Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija ja 75 § Poliisi

Ei lausuttavaa

11 luku Valvonta

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että valvonnalle on säädetty laatuvelvoitteita eikä pelkästään, että valvonta on järjestettävä. Samalla on kuitenkin huolehdittava valvonnan riittävästä resursseista.

76 § Valvonnan yleiset periaatteet ja 77 § Valvontasuunnitelmat

Ei lausuttavaa

78 § Tarkastus- ja näytteenotto

Otsikkoon on jäänyt tarkastus sanan jälkeen ylimääräinen väliviiva.

Tuotantoeläintilojen jääminen pois ilman epäilyä tehtävien tarkastusten piiristä ei ole perusteltua. Mikäli oikeutus tuotantoeläintilojen ilman epäilyä tehtäville tarkastuksille tulee valvonta-asetuksesta, voisi tämän selvyyden vuoksi tuoda esiin perusteluissa. Tuotantoeläintilat, jotka eivät ole terveydenhuolto-ohjelmien piirissä tulisi tarkastaa säännöllisesti ja tiheämmin kuin terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvat tilat. Terveydenhuolto ja valvonta on kuitenkin pidettävä selvästi toisistaan erillisinä.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Mahdollisuus teurastamojen kameravalvontaan on kannatettava.

80 § Tiedonsaantioikeus

Eläinlääkintöalan palveluntuottajat tulisi lisätä tahoihin, joilta valvontaviranomaisella on oikeus saada tiedot. Valvonnan kannalta on tärkeää saada tietoja yksityisiltä eläinklinikoilta. Käytännön valvonnassa

on tässä ollut viime aikoina ongelmia. Tilannetta selkiyttäisi, että tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin selvästi tämän pykälän yhteydessä.

81 § Läsnäolo-oikeus

Harjoittelijoiden läsnäolo-oikeuden lisääminen lakiin on hyvä asia.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Mahdollisuus avustajan käyttöön esimerkiksi eläinten kiinniottoon tai lopetukseen kiireellistä apua järjestettäessä on hyvä ja tarpeellinen, ja näin on toimittu nykylainsäädännönkin vallitessa. Eläinlääkärit eläinsuojeluvalvontaviranomaisina pystyvät suorittamaan lopetukset asianmukaisesti, mutta jos eläimiä on paljon, tarvitaan siihen useita toteuttajia. Asiantuntija-avun käytön mahdollistaminen on hyvä myös esimerkiksi vieraslajien tunnistamiseen. Perusteluissa tulisi kuitenkin täsmentää, että valvontaviranomaisen tulee olla eläinten terveyden ja hyvinvoinnin asiantuntija, joka voi poikkeuksellisissa valvontatehtävissä tukeutua erityisalan asiantuntijaan. On kaikkien osapuolten oikeusturvan kannalta oleellista, että mahdollisuutta ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön ei käytetä tavanomaisissa valvontatilanteissa siten, että muun kuin eläinlääkärikoulutuksen saanut valvontaviranomainen pyytäisi ulkopuolisen eläinlääkäriasiantuntijan arvioimaan eläinten hyvinvointia, ja viranomaisen päätös perustuisi pääasiassa tähän ulkopuolisen antamaan lausuntoon.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Pykälän toisessa momentissa on säädetty, että ennen tiettyjä, muualla laissa säädettyjä viranomaisen toimenpiteitä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos tämä on viipymättä tavoitettavissa. Eläinlääkäriliitto katsoo, että pykälän toisen momentin toimenpiteisiin tulisi ehdottomasti lisätä myös mahdollisuus tehdä 98 §:n 1 momentin toimenpiteitä kuulematta eläimen pitäjää, jota ei kohtuullisessa ajassa tavoiteta. Kyseisen momentin mukaan valvontaviranomainen voi päättää myydä eläimen, luovuttaa sen muutoin taikka lopettaa eläimen, jos eläintä ei voida jättää pitäjälleen tai omistajalleen. Näin menetellään käytännössä yleensä, jos eläimen / eläinten hyvinvointi on akuuttina toimenpiteenä 97 §:n nojalla turvattu hankkimalla sille tai niille hoitoa muualta tai muulla tavoin järjestetty väliaikainen hoito, eikä eläintä / eläimiä voida palauttaa pitäjälleen tai omistajalleen.

Nyt ehdotetun lakiluonnoksen mukaan päätöstä lopettamisesta ei voida tehdä omistajaa tai pitäjää kuulematta, jos eläin ei akuutisti kärsi. Tämä muodostuu ongelmaksi niissä käytännön eläinsuojeluvalvonnassa varsin yleisissä tilanteissa, joissa omistajaan ei saada yhteyttä, koska hän välttelee viranomaista tai on muutoin tietoisesti hylännyt eläimensä / ei ole kiinnostunut niistä. Tällöin eläin tulisi voida lopettaa tai myydä valvontaviranomaisen päätöksellä, jos omistajaa ei 2-3 vuorokauden sisällä kohtuullisella yrittämisellä tavoiteta. Tässä ajassa yleensä selviää riittävän hyvin, haluaako eläimen omistaja sen takaisin ja kykeneekö hän järjestämään eläimelleen asianmukaisen hoidon ja pitopaikan.

Eläinsuojeluvalvontaviranomaisella ei useinkaan ole yhteystietoja tai on puhelinnumero, johon ei vastata tai saada yhteyttä ja / tai osoite, jossa henkilö ei käytännössä ole.

Pykälän mukaan kuulemismenettely olisi kuitenkin suoritettava, vaikka olisi ennalta selvää, että kuulemiseen ei vastata ja ettei viranomainen voi ratkaista asiaa myöhemminkään palauttamalla eläintä omistajalleen. Eläimen hoitaminen esimerkiksi hoitolassa aiheuttaa pitkään jatkuessaan merkittäviä kustannuksia sillä välin, kun kuulemisvaatimus täytetään. Kustannukset muodostuvat helposti melko kohtuuttomiksi sekä omistajalle että valtiolle, jonka maksettaviksi ne päätyvät väliaikaisesti tai pysyvästi. Myös "turhan", virallisen tiedoksiannon (virallinen lehti) toteutetun kuulemismenettelyn kustannus jää valtion maksettavaksi. Pitkäaikainen hoito väliaikaisesti ratkaisuksi tarkoitetussa hoitolassa tai muunlaisin väliaikaismenettelyin ei ole eläimen hyvinvoinninkaan kannalta hyvä ratkaisu, kun on selvää, että eläintä ei olla palauttamassa omistajalleen. Pidempiaikaisen, asianmukaisen hoidon järjestäminen usealle eläimelle voi olla myös käytännössä hyvin haastavaa. Jos omistaja ei halua tulla tavoitetuksi ja kuuleminen voidaan lopulta muutaman päivän muun yrittämisen jälkeen suorittaa vasta yleistiedoksiannolla kohtuullisine kuulemisaikoinen, kestää viranomaisen järjestämä väliaikainen hoito käytännössä useita viikkoja.

Käytännön esimerkkejä:

1. Valvonnassa tulee melko usein tapauksia, joissa yksittäisiä eläimiä hylätään hoitolaan tai toisen henkilön hoitoon jättäen hoitolamaksut maksamatta ja / tai hoidon pitkäaikaisuudesta sopimatta ja ilmeisin aikomuksin hylätä eläin kokonaan tai omistajan kyvyn ja kiinnostuksen siitä huolehtimiseen ollessa kaikin puolin heikko tai olematon. Valvontaviranomaiseen otetaan yhteyttä hoitolan / hoitajan taholta, kun tämä aikomus on ilmennyt ja eläimen omistaja on lakannut vastaamasta puhelimeen tai olemasta muuten tavoitettavissa. Tällöin viranomaisen on tehtävä päätös väliaikaisesta hoidosta, jotta eläimen hyvinvointi saadaan turvattua ja hoidon kustannukselle on valtion takaus. Virallinen kuulemismenettely ja siitä / sen aikana muodostuvat lisäkustannukset ovat turhia, jos eläimen omistaja ei halua vastata viranomaisellekaan 2-3 vuorokauden sisällä. Eläin voidaan myös joutua siirtämään väliaikaisesta hoidosta toiseen, mikä ei ole eläimen hyvinvoinnin kannalta hyvä asia.

2. Jos ihminen muuttaa pois ja hylkää jälkeensä kymmenien kissojen populaation, järjestetään kissoille käytännössä nykyisin yleensä akuuttina toimenpiteenä viranomaisen toimesta lyhytaikaisesti auttavan tason hoitoa paikan päälle (toteuttajana usein viranomainen itse), kunnes asia voidaan ratkaista pysyvästi lopettamalla kissat tai myymällä niitä eläinsuojeluyhdistykselle. Eläinten hyvinvoinnin kannalta olisi kestävämpää, että tällainen viranomaisen järjestämä väliaikainen hoito huonoissa olosuhteissa olisi pitempi kuin 2-3 vuorokauden mittainen viranomaisen yrittäessä kohtuudella tavoittaa omistajaa ja selvittäessä asiaa. Kaikki kissat olisi uuden lain kuulemisvaatimuksen myötä toimitettava siksi hoitolaan virallisen kuulemismenettelyn toteutuksen ajaksi. Useamman kymmenen kissan hoitaminen viikkoja hoitolassa aiheuttaa erittäin merkittäviä kustannuksia, jotka saattavat päätyä valtion maksettaviksi. Eläinsuojeluyhdistykset eivät ota eläimiä väliaikaiseen hoitoon ja hoitolapaikkoja suurelle määrälle eläimiä ei yleensä ole edes helposti ja läheltä tarjolla. Tällaisia tilanteita ei tule kovin usein, mutta yksittäisenäkin nämä ovat ongelmallisia.

Näistä syistä - kun on ilmeistä, ettei eläintä tulla palauttamaan omistajalle ja / tai hän tahallisesti välttelee viranomaisia, tulisi eläin voida lopettaa tai myydä lyhyen hoitojakson jälkeen. Käytännön eläinsuojelutyössä on havaittu, että tarvetta päättää pysyvämmästä ratkaisusta nopeasti kuulematta, kun omistajaa ei kohtuullisella yrittämisellä tavoiteta, tulee usein.

Pykälässä tulisi selventää, ettei eläinten hyvinvointilain mukaiseen kuulemiseen sovelleta niitä hallintolain säädöksiä, joiden mukaan kuuleminen tulisi lähtökohtaisesti tehdä kirjallisesti. Nykyisen eläinsuojelulain osalta asiaa on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2015:88. Koska ehdotetussa pykälässä viitataan hallintolakiin, tulisi asia selventää pykälätekstissä, sillä nykytilanne ja mahdollisuus suulliseen kuulemiseen tulisi säilyttää. Valvontaeläinlääkärin tulisi voida tilannekohtaisesti päättää, tehdäänkö kuuleminen suullisesti vai kirjallisesti. Suullinen kuuleminen nopeuttaa prosessia ja mahdollistaa päätöksen antamisen nopeammin silloin, kun tilanne tätä vaatii. Eläinsuojeluvalvonta on usein luonteeltaan erilaista kuin muu viranomaisvalvonta, jossa kirjallinen kuuleminen on perusteltua. Vaikka pykälässä mahdollistettaisiin poikkeaminen hallintolain kirjallisen kuulemisen pääsäännöstä, ei tämä tarkoita, etteikö kirjallista kuulemistä yhä voitaisi käyttää.

84 § Kansainvälisten viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Ei lausuttavaa

85 § Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista

Edellisessä hallituksen esityksessä vastaavassa pykälässä oli säädetty eläintenpitäjän velvollisuudesta järjestää sellaiset olosuhteet, joissa tarkastuksen tekeminen ja näytteen ottaminen voidaan tehdä turvallisesti. Eläinten pitäjä tulisi myös tulevassa laissa velvoittaa avustamaan viranomaista myös yleisesti turvallisuuden suhteen sekä turvallisten olosuhteiden järjestämisessä.

86 § Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Ei lausuttavaa

87 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuus toisen valvontaviranomaisen toimialueelle muuttavasta eläinten pitäjistä on sinänsä hyvä asia, mutta käytännössä valvontaviranomaisen olisi tällöin myös saatava tieto siitä, mihin eläintenpitäjä muuttaa. Tämän lain velvoittamaa ilmoitusta ei voida tehdä, jos tätä tietoa ei ole.

Valvontaviranomaisen on saatava oikeus päästä tietojärjestelmään, josta asia voidaan tarkastaa. Väestötietojärjestelmästä voidaan nyt hakea tietoa vain henkilön sosiaaliturvatunnuksella. Velvollisuuksista säättäminen ei riitä, mikäli niiden toteuttaminen on käytännössä mahdotonta. Kun valvontaviranomaisten velvoitteita lisätään, tulee samalla lisätä myös resursseja.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuudesta säättäminen on kannatettavaa. On erinomaista, että lomituspalvelullekin säädetään ilmoitusvelvollisuus.

Ilmoitusvelvollisuuksia ja tiedonsaantia koskevia pykäläiä on luonnoksessa useita eri kohdissa ja niiden kokonaisuus on sirpaleinen.

89 § Tietojen luovuttaminen salassapitosäännösten estämättä muille viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille eräissä tapauksissa, 90 § Virka-apu ja 91 § Ilmoitusvelvollisuus poliisille

Ei lausuttavaa.

12 luku Hallinnolliset pakkokeinot

92 § Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta

Pyydämme huomioimaan, että on varmistettava riittävät resurssit, jos viranomaisen odotetaan reagoivan viipymättä. Viipymättä reagoiminen on sinänsä hyvä vaatimus, kunhan tämän mahdollistavista resursseista huolehditaan.

Säädöstekstin ja lain rakenteen selkeyttämiseksi kehotuksesta olisi hyvä säätää kokonaan erillisessä pykälässä. Tähän pykälään 92 jätettäisiin nykyisen luonnoksen 1. ja 3. momentti ja 2. momentti siirrettäisiin erilliseksi pykäläksi, jonka otsikko olisi Kehotus.

Kehotus tulisi voida antaa vain sellaisesta puutteesta, joka on välittömästi korjattavissa, tai kehotuksen noudattaminen on todennettavissa ilman uusintatarkastusta, kuten kehotettaessa tekemään puuttuva ilmoitus. Jos havaitun puutteen korjaus vaatisi määräajan ja uusintatarkastuksen, olisi annettava määräys, kehotus ei olisi silloin riittävä toimi. Perusteluissa mainittu valvonnan kohteen tietämättömyys ja tästä johtuva vähäinen laiminlyönti eläinten hoidossa ei voisi olla hoidettavissa kehotuksella, vaan tällöin olisi annettava määräys. Eläimen pitäjällä on oltava riittävä osaaminen ja tiedot. Kehotuksesta ei saa muodostua automaattista, ”kevyempää” keinoa, jota säännönmukaisesti kokeillaan ensimmäisenä vaihtoehtona. Muuten valvonta vesittyy. Jos viranomainen on ensin virheellisesti kehottanut, vaikka olisi pitänyt määrätä, saatetaan tuomioistuimessa katsoa, että tämä itsessään on osoitus siitä, että on ollut kysymys vain lievista epäkohdista.

Kehotus ei ole valituskelpoinen, joten sen käyttö on myös eläintenpitäjän oikeusturvan kannalta ongelmallista.

93 § Määräys ja 94 § Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Ei lausuttavaa

95 § Kielto

Toisessa momentissa säädetään väliaikaisesta kiellosta. Perusteluiden mukaan väliaikainen kielto voisi olla voimassa, kunnes epäkohta, esimerkiksi romahdusvaarassa oleva katto, on korjattu. Pykälän 112 perusteluista käy ilmi, että pykälän 95 momentin 2 mukainen väliaikainen kielto olisi lyhytaikainen ja tästä syystä päätös ei olisi valituskelpoinen. Lyhytaikaisuudesta tulisi olla maininta myös pykälän 95 perusteluissa. Valvonnan kohteen oikeusturvan kannalta olisi arvioitava uudelleen, voiko katon korjaamisen kaltaisen epäkohdan korjaamista edellyttävä päätös olla sellainen, josta ei voi valittaa. Valitusoikeus on perustavanlaatuinen oikeusturvakeino. Myös valvontaa suorittaville viranomaisille on tärkeää, että valvonta on läpinäkyvää ja tehdyt päätökset kestävät muutoksenhausta huolimatta. Valvonnan kohteen valitusoikeus on tärkeä myös valvonnan laadun ylläpitämiseksi. Kaikista ihmisten

oikeuksiin kajoavista ja kustannuksia aiheuttavista päätöksistä tulisi voida valittaa, vaikka ne olisivat väliaikaisia.

96 § Toiminnan keskeyttäminen

Toiminnan keskeyttämiseen olisi perusteluihin hyvä löytää muitakin esimerkkejä kuin kilpailun keskeyttäminen.

97 § Kiireellisen hoidon hankkiminen

Pykälän perusteluihin on kirjattu, että kiiretoimenpiteeseen ryhtyminen ei aina edellyttäisi, että eläin kärsii jo hoidon puutteesta. Tämä selvennys on hyvä ja tärkeä. Pykälän mukaiset kiiretoimet on kuitenkin tarkoitettu väliaikaisiksi ja pykälän 112 perusteluiden mukaan myös hyvin lyhytaikaisiksi. Tämän lyhytaikaisuuden tulisi käydä ilmi myös pykälän 97 perusteluissa. Todellisissa valvontatilanteissa kiiretoimet voivat kaikesta selvitystyöstä huolimatta kestää pitkään, kun valvonnan kohteita ei tavoiteta.

Eläinlääkäriliitto katsoo ongelmalliseksi myös sen, ettei ensimmäisessä momentissa tarkoitettua kiireellisen hoidon hankkimista koskevasta väliaikaisesta päätöksestä voi valittaa.

98 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

Kiitämme pykälään edellisen lausuntokierroksen jälkeen tehtyjä muutoksia.

Kuulemisen välttämättömyys tämänkin pykälän ensimmäisen ja toisen momentin nojalla tehdyissä päätöksissä aiheuttaa huomattavaa kuormitusta valvontaviranomaiselle. Tapaukset, joissa kaupunkialueella lemmikille hankitaan kiiretoimena hoitoa muualta, kun olosuhteet ovat huonot ja omistaja ei ole tavoitettavissa, ovat yleisiä. Näissä tilanteissa 97 pykälän mukainen väliaikainen päätös kestää pitkään, eikä valvontamenettelyä voida suorittaa loppuun, sillä omistajaa ei tavoiteta edes poliisin tai haastemiehen kautta. Olisi erittäin tärkeää, että tällaisissa tapauksissa asia voitaisiin saattaa päätökseen ilman omistajan kuulemista.

99 § Haltuunotto ja hävittäminen

Eläintenpitokiellon uskottavuuden tehostamiseksi tulisi säätää, että myös eläimenpitokiellon vastaisesti pidetyt eläimet voidaan ottaa haltuun.

100 § Takavarikko ja 101 § Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Ei lausuttavaa

102 § Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Ei lausuttavaa

103 § Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka ja 104 § Ruokaviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Ei lausuttavaa

13 luku Rekisterit

105 § Rekistereiden pitäminen, 106 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit ja 107 § Eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Ei lausuttavaa

14 luku Rangaistussäännökset

108 § Rikoslain rangaistussäännökset

Ei lausuttavaa

109 § Eläinsuojelurikkomus

Pykälään on tehty hyviä täsmennyksiä.

110 § Eläintenpitokielto

Olisi hyvä nimenomaisesti todeta, että tuomioistuimen on ilmoitettava eläintenpitokiellosta oikeusrekisterikeskukselle / valvontaviranomaisille viipymättä. Nykytilanteessa käytäntö vaihtelee. Jotkut tuomioistuimet jäävät odottamaan, että asia tulee lainvoimaiseksi. Näin ei tulisi menetellä.

111 § Menettämisseuraamus

Ei lausuttavaa

15 luku Erinäiset säännökset

112 § Muutoksenhaku

6 momentin mukaan mm. väliaikaisesta kiellosta, väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä tai kiireellisen hoidon hankkimisesta tehdystä väliaikaisesta päätöksestä ei saa hakea muutosta. Tämä heikentää valvonnan kohteiden oikeusturvaa merkittävästi nykyisestä. Elinkeinotoiminnan keskeyttäminen ei saa olla mahdollista ilman elinkeinonharjoittajan oikeutta valittaa päätöksestä. Eläinsuojeluasioissa väliaikaisesti annettu kielto voi olla luonteeltaan kuin pysyvä, esimerkiksi tilanteessa, jossa navetan käyttö kielletään, kunnes joitakin puutteita on korjattu. Taloudellinen merkitys voi olla suuri. Sekä omistajan että valvojan oikeusturvan kannalta olisi tärkeää, että on yksiselitteistä, että myös tällaisista päätöksistä voidaan hakea muutosta.

Perusteluissa on todettu, että tällä väliaikaisella päätöksellä viitataan toimiin, jotka ovat voimassa lyhyen ajan, kunnes selvitys saadaan valmiiksi ja voidaan päättää varsinaisista toimenpiteistä. Tämä asettaa viranomaiselle paineen ratkaista asia nopeasti, vaikka tämä ei aina välttämättä ole edes mahdollista. Lainlaatijan tulee ymmärtää, että väliaikaiset ratkaisut usein käytännössä venyvät. Väliaikainen kielto saattaa käytännössä olla ikuinen.

113 § Päätöksen täytäntöönpano ja 114 § Perittävät maksut

Ei lausuttavaa

115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Palkkioiden maksuun tulee olla taloudelliset resurssit. Palkkioita varten tulisi olla linjaus maksettavista palkkioista sekä ohje, miten palkkio käytännössä haetaan.

Esitöissä todetaan kohdassa 4.2.2.4 Aluehallintovirastot ja kunnat - Eläinten hyvinvoinnin valvonta s. 68, että avustajan tai asiantuntijan käyttö voisi vähentää valvontaeläinlääkärien parityötä ja siten valvonnan kuluja. Avustaja tai asiantuntija mukana tarkastuksella ei vastaa toista viranomaista. Avustajan tai asiantuntijan käyttö ei saa johtaa valvontaeläinlääkärien parityön vähenemiseen.

116 § Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

98 § 1 momentin mukaisesta väliaikaisesta kiireellisestä hoidosta koituvat kustannukset kuuluisivat 116 § mukaan asianosaiselle, mutta myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua tosiasiallisia kustannuksia. Näiden kustannusten maksajasta ei olla ehdotuksessa säätämässä mitään. Ehdotamme, että 116 § ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään virke: Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

117 § Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Pykälä on hyvä ja vastaa nykyistä käytäntöä.

118 § Valtion kunnille maksama korvaus

Ei lausuttavaa

16 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset sekä eräitä eläinlajeja koskevat poikkeussäännökset

119 § Voimaantulo

Nykyisen eläinsuojelulain nojalla annetut asetukset tulee uusia nopeasti, sillä ne ovat monilta osin ristiriidassa uuden lain kanssa.

120 § Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Ei lausuttavaa

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Parsinavetoista luopumiseen tulisi olla säädetty siirtymäaika. Ehdotetun lain hyviä periaatteita rikkoo poikkeus, joka mahdollistaa olemassa olevien parsinavetoiden käyttämisen niiden käyttöiän loppuun.

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Porsitushäkeistä tulisi luopua kokonaan siirtymäajalla.

123 § Hevosen pitopaikkaa koskevat siirtymäsäännökset, 124 § Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset ja 125 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Ei lausuttavaa

Liite 1

Ei lausuttavaa

Liite 2:

Liitteestä on lausuttu jo aiemmin pykälän 60 kohdalla. Rajat laajamittaiselle seura- ja harrastuseläintenpidolle ovat liian korkeat.

Muut lait:

Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia koirille ja kissoille tehdyistä toimenpiteistä on hyvä asia. Vastaava ilmoitusvelvollisuus tulisi lisätä myös hevosten osteokondroosiin liittyvien kirurgisten toimenpiteiden seuraamiseksi.

Laki kalastuslain muuttamisesta

On ristiriitaista, että suurten määrien asiallinen lopettaminen ei ole niin tärkeää kuin yksittäisten eläinten. Mikäli tavoitteena on parantaa eläinten hyvinvointia, on suurten saaliiden asianmukainen lopettaminen vielä tärkeämpää kuin yksittäisten kalojen.

Mikäli rapuja lopetetaan suuri määrä kerrallaan ammattimaisessa toiminnassa, tulisi lain velvoittaa tainnuttamaan ravut ennen lopettamista.

Asetukset:

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:n muuttamisesta

Asetuksessa säädetään jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta siitoseläimille. Vaatimuksen toteuttamisen siirtymäaika loppuu vasta vuoden 2030 alussa. Tämä siirtymäaika on liian pitkä.

Kunnioittaen,

Katri Kiviniemi
puheenjohtaja
Suomen Eläinlääkäriliitto ry